

Tulostusvalmis tiedosto ??

Digipainon sarjamäärien pienentyessä - laatu- ja toimitusaikaodotusten samalla kiristyessä - korostuu tuotantoon tulevan aineiston laatu ja valmiusaste. Hinnastomme taulukkohinnat koskevat tulostusvalmiista tiedostoista tehtyjä kopioita pinta-originaaleista ja tulostuksia leikatuille vakiopaperiarkeille (A4/A3 - 80/100g). Käytännössä kaikki ns. fullbleed -työt ("painatus reunaan saakka") on asemoitava ylikopaperille ja leikattava puhtaaksi painatuksen jälkeen. Painoarkin aseointityö tehdään pientilauksissa meillä erillistä korvausta vastaan tai sen voi tehdä tilaaja itse, mikäli hänellä on riittävä osaaminen ja käytettävissään asianmukaiset ohjelmat (esim. InDesign). Tämän ohjeen tarkoitus on auttaa siinä.

Tulostusvalmis tiedosto tarkoittaa sitä, että tiedosto avataan ja voidaan tulostaa sellaisenaan ilman erillistä painoarkki-aseointia. Painokoneen (digi- tai offset-) jälkeen painoarkissa on (yleensä) aina valkoiset reunat. Jos halutaan A4 tai A3 -kokoinen painotuote, joka on "painettu reunaan saakka", painatus tehdään ylikopaperille ja painettu arkki leikataan puhtaaksi siten, että valkoiset reunat ja työssä oleva leikkausvara leikataan pois. Ellei aineistossa ole leikkausvaraa, emme voi sitä täällä mistään "keksiä". Zoomaamalla voi "varastaa" työstä leikkausvarat mutta se ei aina ole mahdollista jos taitto on tehty kovin "tiukasti". Teemme parhaamme. Emme ihmeitä. Jos työ on kooltaan joku "välikoko", joka mahtuu leikkausvaroineen vakiopaperille, työ voidaan tuki tulostaa sillekin. Muut kuin vakiopaperit (80/100g) ovat meillä varastossa vain SRA3 -kokoisina (320 x 450 mm) painoarkkeina.

Esimerkkityö

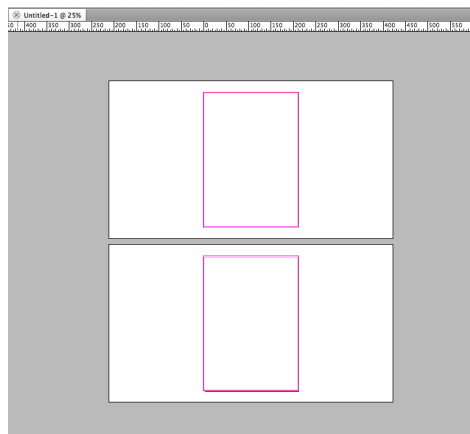
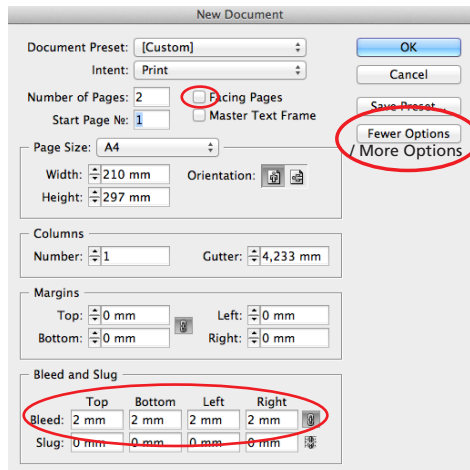
Tässä ohjeessa kuvataan kaksipuolisen A4-esitteen ja 12-sivuisen A4-vihkojulkaisun taitto ja painoarkkiaseointi (leikkausvaroineen ja -merkkeineen). Ohjetta soveltaen voit tehdä minkä tahansa muun painotyön tuotantovalmiiksi aineistoksi mukaan lukien ns. PrePress -työvaiheet. A4-julkaisu on suunniteltu sidottavaksi vihkonidonnalla. Samaa ohjetta voi soveltaa myös esim. pakkareihin (liimasidonta painetulla kannella). Siinä tapauksessa suorat painoarkit leikataan vain taittokohdasta kahtia ja liimataan painettuun kanteen omana työvaiheena. Huomaa pokkarin kannen suunnittelussa myös leikkausvarat ja kirjan selän vaatima tila!

Ohje on tehty InDesign CS5.5 (UK Engl., versio 7.5) -ohjelmalla Mac OS 10.7.5 -käyttöjärjestelmässä. Ohjelmaikkunoissa lienee jonkin verran eroja eri versioiden ja käyttöympäristöjen välillä. Luonnollisesti eri taitto-ohjelmissa on sitten omat paikkansa näiden asioiden tekemiseen mutta tulostusvalmiiseen painoarkkiaseointiin ne pitää olla. Siksi monet toimisto-ohjelmat (esim. Word tai PowerPoint) eivät sovellu tähän käyttöön.

Sit menoks...

Avaa InDesign ja valitse uusi dokumentti. Huomaa että nyt *jo* pitää tietää mihin ollaan lopulta menossa. Eroja tulee alusta saakka...

A4 esite, 2 puolinen

Huomaa erot:

(Palsta- ja marginaalimääritykset voit tehdä vapaasti kummassakin tapauksessa)

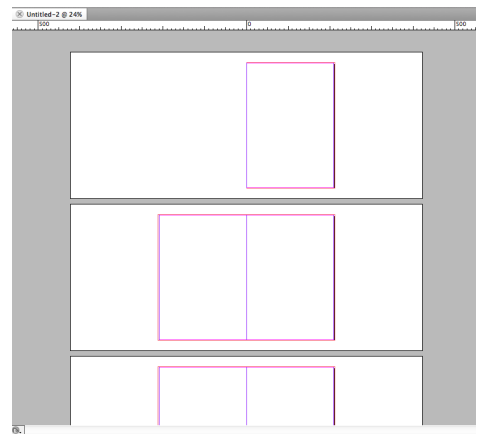
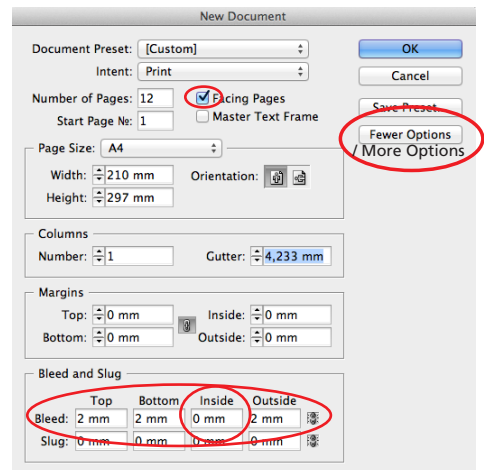
Sidotussa julkaisussa käytetään aseointina "Facing pages" ja sisätaitteen ylitys nollassi: "Inside bleed 0 mm".

Mikäli "Bleed ja Slug" -valinta ei näy, klikkaa "More Options" (sama painike kuin esimerkki-ikkunoissa "Fewer Options")

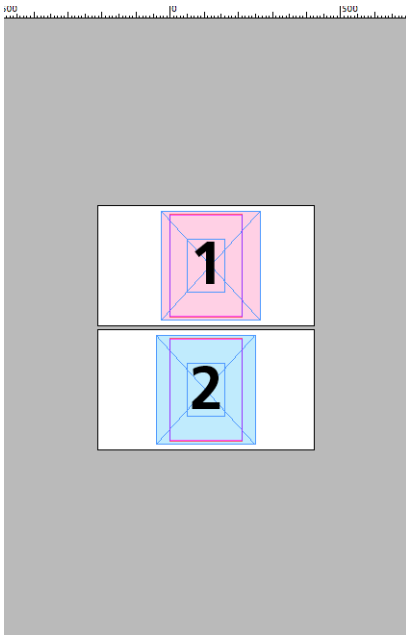
Bleed on oltava min 2 mm, paksuissa vihkoissa 3-5 mm. Huomioi leikkausarve sivun reunan aseoinnissa ja jätä tarpeeksi työ-/leikkausvaraa myös suunnitellun leikkauksen kohdan "sisäpuolelle".

Slug -alue on varsinaisen painoalueen ulkopuolinen alue ja tarkoitettu viestin kirjoittamiseen painotalolle eikä sitä yleensä tarvita.

A4 julkaisu, 12 sivua

A4 esite, 2 puolinen

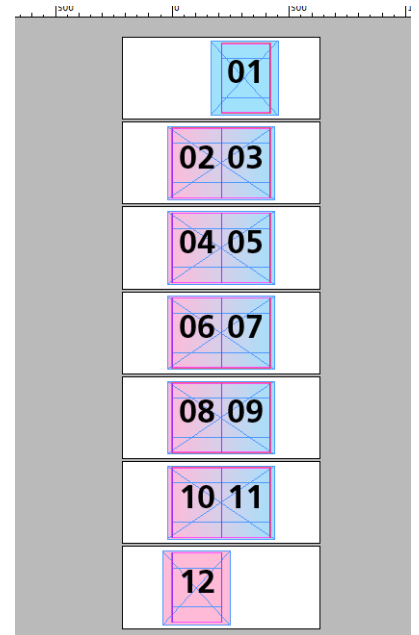
Valmis suunnitelma:

Kun taitto on saatu valmiiksi, se näyttää jokseenkin tältä kun kaikki sivut skaalataan näkymään kerralla. Huomaa, että jokaisella sivulla on menty aineiston osalta reilusti sivun reunojen ja määriteltyjen ylityksien (bleed) yli. Painovalmistelussa aineistosta otetaan mukaan kuitenkin vain "bleed" -määrittymisen osoittama osuus.

Seuraavassa vaiheessa tehdään valmiista suunnitelmasta painokelpoinen PDF-tiedosto leikkausmerkkeineen ja -varoineen. Huom! Tämä tiedosto ei useinkaan vielä ole "tuotantovalmis" painoarkitettu aineisto. Tämän jälkeen seuraa vielä ns. PrePress -vaihe, missä em. PDF-tiedostosta tehdään **painoarkkiasemointi** SRA3 -painoarville.

Varmista että kaikki kuvallinkit toimivat eikä mitään häiriötä aineistossa ole. Yleisimmät puutteet ovat puuttuva alkuperäinen kuva tai tekstikehyksien yli menevät tekstit. Työtilan vasemmassa alakulmassa pitää olla vihreä "liikennevalo" ● ja teksti: No errors

A4 julkaisu, 12 sivua

Valitse: File / Adobe PDF Presets / High Quality Print

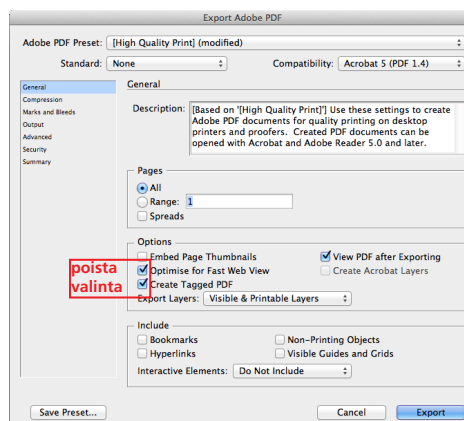
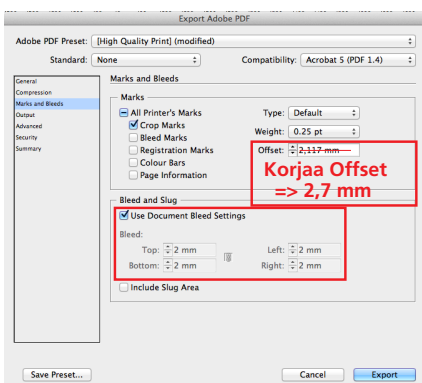
Ensimmäisessä ikkunassa (ei mukana ohjeessa) nimetään vain tiedosto haluttuun kansioon. Anna nimi joka kertoo itsellesi sisällön. Esim. "Omavihko sivuttain.pdf". Tähän tiedostoon tulee siis jokainen sivu erillisenä leikkausvaroin ja -merkein.

Kun klikkaat "Tallenna", avautuu seuraavana alla keskellä oleva pääikkuna. Oletuksena olevat ruksit "Optimize for Fast Web View" ja "Create Tagged PDF" voi poistaa. Joissakin tapauksissa ne saattavat aiheuttaa häiriöitä. Yleensä ei mutta kun niistä ei mitään hyötyäkään tässä tapauksessa ole, kannattaa ne poistaa varmuuden vuoksi.

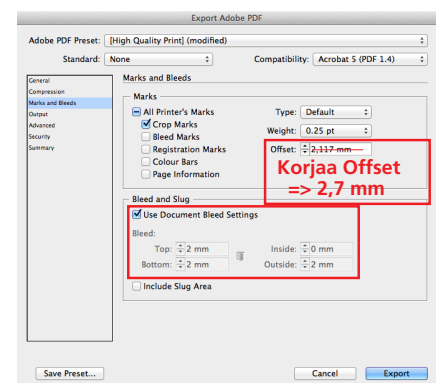
"Marks and Bleeds" -välilehdellä (oikealla ja vasemmalla esimerkkitoiden mukaiset ikkunat) määritellään leikkaus- ym. merkit sekä käytettävä bleed. Merkeistä riittää "Crop Marks". Kun bleed on jo alussa määritelty oikein, riittää nyt että ruksaat vain kohdan "Use Document Bleed Settings". Huomaa, että jos sisäreunaan määritetään vihkossa bleed, kahden vastakkain olevan sivun bleedit menevät aineiston jatkosittelystä "päällekkäin" ja aiheuttavat sotkua.

InDesign tekee leikkausmerkit vakiomittaan. Offset voidaan määritellä vapaasti. Kun lähtökohta ohjelmassa on tuumamitoitus, meidän millimitoille kannattaa vähän säätää oletuksena olevaa Offset -arvoa: 2,117 => **2,7 mm**! Näin saadaan painoaineisto tasamilleille (A4 => 226x313 mm), jolloin rajaukset ja painoarkitus on helpompi tehdä. Joissakin tapauksissa (mm. A6-postikortit) painoarkitus tehdään niin tiiviisti, että leikkausmerkit lyhenevät tai jäävät rajauksessa pois jopa kokonaan mutta kun bleed ja leikkauvälit ovat tiedossa, sillä ei ole merkitystä.

Esitteen Bleed on kaikissa reunoissa sama

Vihkossa sisäreunan Bleed 0, muut 2 mm (vähintään)

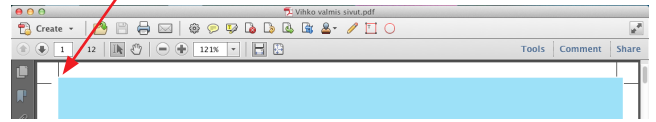
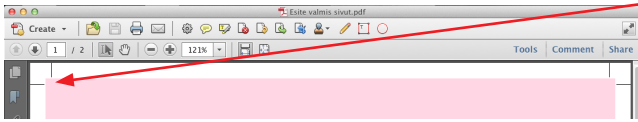
Kun tähän asti on päästy, puhutaan **painokelpoisesta PDF-aineistosta**. Toki InDesign -aineistokin on painokelpoinen mutta siinä ovat siten yleensä ongelmana fontit ja linkitetty aineisto! Ellei kaikki aineisto ole mukana, alkuperäisestä työtiedostosta on mahdotonta saada mitään järkevää ulos. Tämän vuoksi suosittelemme PDF-aineistoa. PDF:n ongelma on toisaalta se, että jos sitä ei ole tehty oikein, siinäkin tapauksessa ei voi oikeastaan tehdä muuta kuin jonkin sortin kompromissin. Yleisin virhe on leikkausvarojen puuttuminen. Muitakin puutteita on havaittu vuosien varrella...

No, nyt meillä on PDF-tiedosto leikkausvaroin ja -merkein. Sitten tehdään **painoarkkiasemointi**. InDesign -ohjelmassa on toiminto myös vihkon tulostamiseksi (File/Print Booklet...) mutta tämä toiminto tukee oletusarvoisesti (Generic PostScript Printer) vain leikattuja paperikokoja (A4, A3 jne.), joten sitä ei voi käyttää jos tarvitaan ylikokoinen painoarkki SRA3.

A4 esite, 2 puolinen

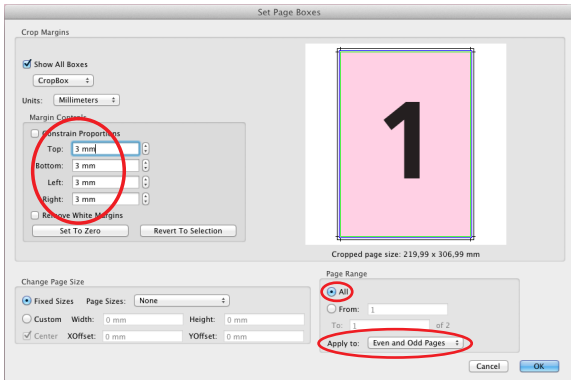
Tässä on vielä äskeisten PDF-tiedostojen ekan sivun yläreuna. Huomaa ero bleedeissä!

A4 julkaisu, 12 sivua

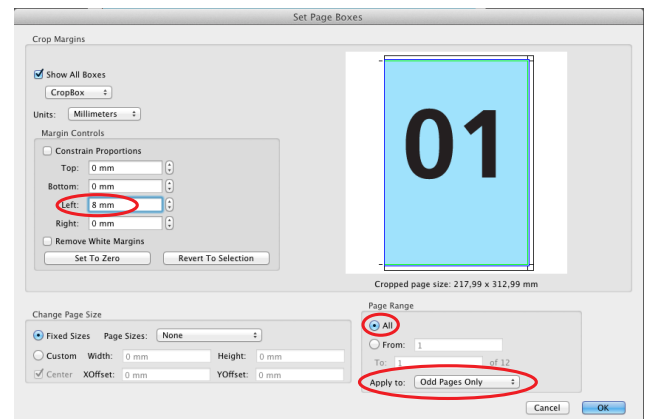

Seuraavaksi PDF-tiedostot rajataan. Painoarkin koko on milleinä 320 x 450 mm. Kun reunoihin jää aina n. 5 mm leveä tulostusmaton alue, pitää painettava aineisto saada mahtumaan **tulostuvalle alueelle** bleedeineen ja leikkausmerkkeineen. Yliuudesta aineistosta pitää siis rajata "liiat pois" niin se on helpompi asemoida. Rajauksen voi tehdä myös InDesign ohjelmassa, mutta monisivuisessa aineistossa se on helpompi tehdä Acrobat -ohjelmalla. Huom! Pelkkä "Adobe Reader" ei riitä tähän! Rajaus on millipeliä. Olennaista on, että kaikki saadaan mahtumaan arkille. Tässä esitetyt rajaukset eivät siis ole "ainoita oikeita".

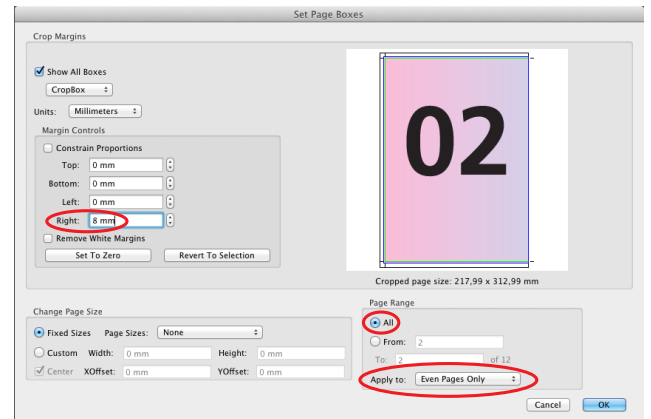
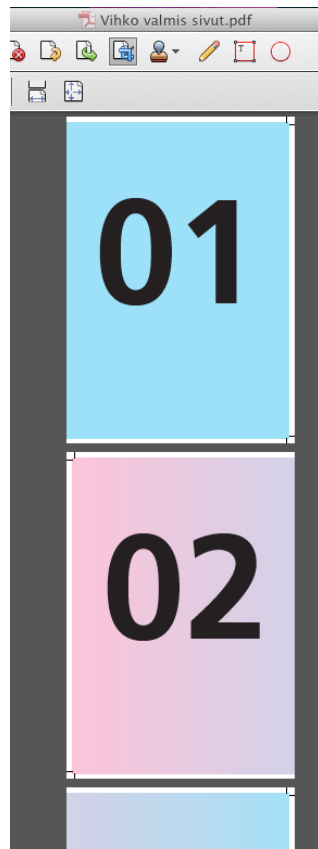
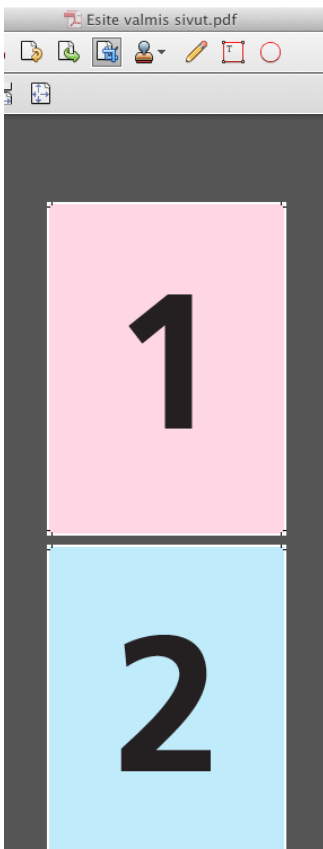
Esitteessä kaikki sivut rajataan samalla tavalla. Tässä tapauksessa esim. 3 mm "ympäri", jolloin lopullinen koko on 220 x 307 mm

Vihkosta rajataan sisäreunojen ylitykset ja leikkausmerkit pois. Rajaus pitää tehdä siis kaksi kertaa kun joka toinen sivu rajataan eri tavalla. Parittomat sivut (Odd) vasen reuna ja parilliset sivut (Even) oikea reuna. Molemmilla kerroilla 8 mm, jolloin lopullinen koko on 218 x 313 mm.

Ja tässä nyt viimein painoarkkiasemointia varten viimeistellyt pdf:t. Huomaa, että tämä ohje on tehty KL-Digipainoa varten. Muissa painoissa saattaa olla eri painoarkkikoot ja erilainen tuotannon automatisointi, joten kannattaa tarkistaa onko ohje pätevä myös muualla.

Huhhuh...
... kuppi kahvia välillä !

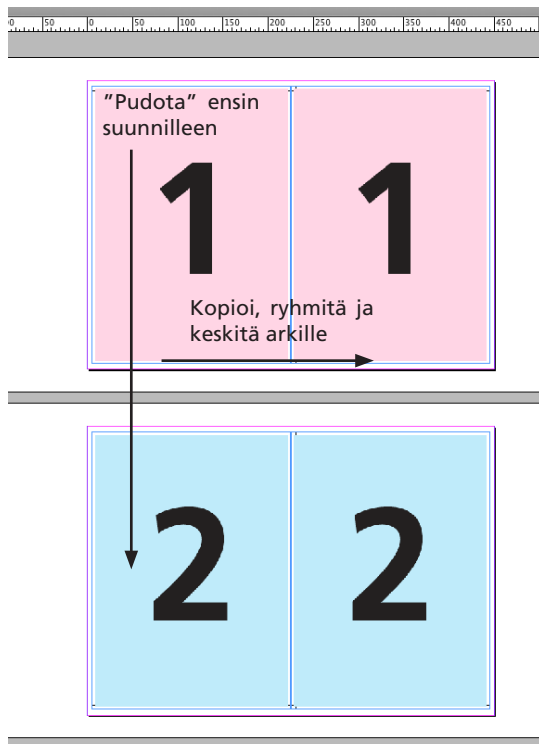
Painoarkitusta varten aloita uusi dokumentti. Arkkikoko SRA3. Näissä esimerkkitapauksissa on molemmissa arkin suuntana vaak. Huomaa että painoarkitukseen ei määritellä enää mitään marginaaleja tai ylityksiä. Kaikki tulostettava aineisto asemoidaan painoarkin **tulos-tuvalle alueelle**. Painoarkitus tehdään **painopinnoittain**.

Kaksipuolisesta **esitteestä** tehdään siis kaksi eri painopintaa, joihin molempiin tulee 2 kpl esitteitä. Tällainen esitteen painoarkki voidaan tehdä myös ns. "ympäriajettavana" arkkinä, jolloin varsinaisen esitteen molemmat puolet ovat painoarkin samalla painopinnalla vierekkäin. Sama pinta ajetaan painoarkin molemmille puolille. Kun arkki käännetään lyhyen sivun ympäri, tulevat eri puolet lopulta vastakkain.

12 -sivuisessa **vihkossa** tai pokkarissa on yhteensä 6 painopintaa. Siis kaksi sivua per painopinta. Vihkon sivut asemoidaan painopinnoille siten, että ensimmäiselle pinnalle tulevat vihkon etu- ja takakansi, toiselle pinnalle 2. ja 2. viimeinen sivu jne. InDesign -ohjelmassa on suhteellisen helppo tehdä vihkon sivutus kun tuo kerralla taittoon koko monisivuisen työtiedoston ja klikkaa "siksakkia" sivut painopinnoille: Oikea, vasen, oikea, vasen ... jne. Viimeiselle pinnalle tulevat sitten keskiaukeaman sivut vierekkäin ja siitä takaisin ylös tyhjiin paikkoihin: Vasen ,oikea, vasen jne.

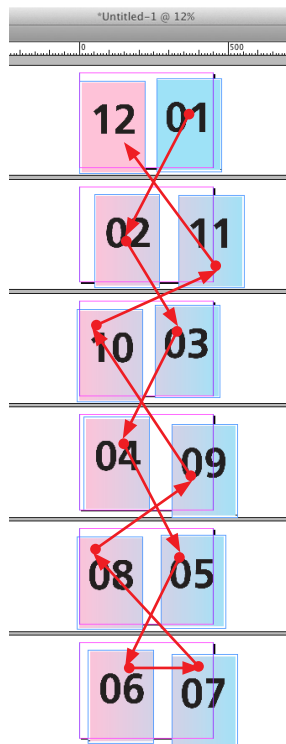
Tuo PDF tyhjälle SRA3 arkille: File/Place... => Ruksaa kohta "Show import options", ellei se ole valittuna => Valitse "All" kohdasta Pages => "pudottele sivut ensin arkille jokseenkin oikealle kohdalle. Kun kaikki sivut on tuotu, tee viimeistely ja kohdista sivuparit tai vihkon sivut tarkasti arkin keskelle.

A4 esite, 2 puolinen

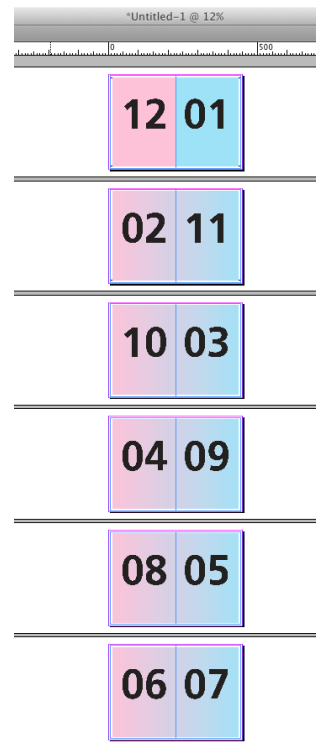

A4 julkaisu, 12 sivua

"Pudota" sivut ensin suunnilleen oikealle paikalle...

Keskitä sen jälkeen sivut painoarkille vastakkain. InDesign:in automaattikohdistusviivat auttavat tässä!

Näistä voit sitten viedä valmiin, painoarkitetun aineiston PDF-tiedostoon:
File / Adobe PDF Presets... / "High Quality Print"

Leikkausmerkkejäkään ei enää tarvitse ajatella kun ne on painoarkille jo tuotu.

Kun aineisto on kunnossa ja oikein valmisteltu, saat alle 100 painoarkin työt pääsääntöisesti valmiiksi odottaessasi.

**Laatua ja hyvää palvelua
Rovaniemellä**

KLKOPIO
KLDIGIPAINO

Kansankatu 8, Rovaniemi, puh. 0207 809 500 WWW.KLKOPIO.FI WWW.KLDIGIPAINO.FI